

Csáki-Hatalovics Gyula Balázs –
Molnár Péter – Czékmann Zsolt

Az atipikus kommunikációs csatornák alkalmazási lehetőségei a magyarországi települési önkormányzatok életében, különös tekintettel a közösségimédia-platformokra

A pandémia és a veszélyhelyzet kezelésére kibocsátott kormányzati intézkedések következtében általánosságban is felértékelődött az online kapcsolattartási formák jelentősége. Jogrendszerünk az elmúlt évtizedben számos lehetőséget vezetett be a hatóságokkal történő, elektronikus úton megvalósuló szabályozott kapcsolattartás vonatkozásában, e kapcsolattartási formák ismertsége és elterjedtsége azonban még nem feltétlenül tekinthető általánosnak.

Tanulmányunkban – elsősorban a közigazgatás helyi szintjére, a települési önkormányzatok világára koncentrálna – az elektronikus kapcsolattartás jogszabályok által még nem teljeskörűen szabályozott formáira, különösen a közösségimédia-használatra fókuszálunk. Számba vesszük azokat a helyzeteket, amikor az önkormányzatok és a lakosság között kommunikáció valósulhat meg. Az egyes kommunikációs formáknál megvizsgáljuk a lehetséges kommunikációs csatornákat és az azokra vonatkozó jogszabályi előírásokat.

Fontos hangsúlyoznunk, hogy e tanulmány egy hosszabb távú kutatás első állomása, annak eredményei további kutatásokat alapozhatnak meg.

Bevezetés

A közösség-szervezés és társas együttélés elképzelhetetlen kommunikáció nélkül. Minél kisebb a közösség, annál specializáltabb, személyre szabottabb kapcsolattartási formát alakít ki.¹ Ebből a feltételezésből és az ehhez kapcsolódó „helyben szokásos módon” passzusból indult ki a kutatásunk, amelynek keretében az állami (a későbbiekben pontosítjuk ezt a kifejezést) kommunikációs formák közül a legkisebb közösségeket érintőket céloztuk meg. Arra keressük a választ, hogy a jelenlegi

¹ Ez a feltételezés visszafelé azt is jelenti, hogy a lépték növekedésével egyre formalizáltabb kommunikációval találkozunk (maradva a kormányzati kommunikáció és kapcsolattartás területén). Ennek bizonyítása a kutatócsoport középtávú céljai között szerepel.

hazai jogszabályi keretek milyen mértékben engednek teret az újgenerációs, online platformoknak, amelyeket összefoglalóan atipikus csatornáknak nevezünk.

A vizsgálat tárgya

A tanulmány elsősorban a helyi önkormányzatok körébe tartozó települési önkormányzatok kommunikációs tevékenységére fókuszál. A települési önkormányzat mint szervezet számos értelmezési lehetőséget kínál: legtágabb értelemben a települési önkormányzat magában foglalja az önkormányzat által biztosítandó közszolgáltatások ellátásában részt vevő teljes szervezetrendszer, így az önkormányzatot mint törzskönyvi alanyt, az általa alapított vagy fenntartott költségvetési szerveket, a képviselő-testület szerveit, továbbá a közfeladatok ellátásában közfeladat-ellátási szerződés vagy közművelődési megállapodás² alapján részt vevő gazdasági társaságokat, civil szervezeteket és más szereplőket is.

A legszűkebb megközelítésben a települési önkormányzat szervezete a képviselő-testület tagjait foglalja magában.

Tanulmányunkban egy köztes megoldást vettünk alapul, kutatásunk során elsősorban a települési önkormányzat klasszikus szereplőire koncentráltunk. Ennek megfelelően a továbbiakban a polgármester, a képviselő-testület, a képviselő-testület tagjai és az önkormányzat hivatalának (a polgármesteri hivatalnak vagy a közös önkormányzati hivatalnak) a kommunikációs eszközeit és gyakorlatát vizsgáljuk.

A kommunikációs tevékenységek közül a Tapscott-modell szerinti interakciók³ köréből elsősorban az önkormányzat és a vállalkozások, valamint az önkormányzat és a lakosság között megvalósuló információáramlásra (G2C, C2G, G2B és B2G⁴) fókuszáltunk, lévén a kormányzati, önkormányzati szervek közötti kapcsolattartás azoknál formalizáltabb, jogszabályok által egyértelműbben rendezettnek tekinthető.

Figyelemmel arra, hogy írásunk alapvetően a közösségi média alkalmazásának lehetőségét vizsgálja az egyes kommunikációs helyzetek során, meg kell határoznunk azt is, hogy mit értünk közösségi média alatt.

Noha a közösségi média az egyik legszélesebb körben használt és egyben legtöbb vitát kiváltó jelenséggé nőtte ki magát az elmúlt években, a jelenség általános, mindenki által elfogadott definíciójával nem találkozhatunk.

² Lásd a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 77. § (2) bekezdését.

³ Don Tapscott: *Blueprint to the Digital Economy*. New York, McGraw-Hill, 1998.

⁴ Government-to-citizen, Citizen-to-Government, Government-to-Businesses, Businesses-to-Government (magyarul: a kormánynak a polgárok felé, a polgároknak a kormányzat felé, a kormánynak a vállalkozások felé, továbbá a vállalkozásoknak a kormányzat felé irányuló interakciói).

Amikor közösségi médiáról beszélünk, alapvetően el kell különítenünk egymástól a jelenséget és az egyes kommunikációs platformokat.⁵ Társadalmi jelenségeként a közösségi média lényegét voltaképpen az a több milliós felhasználói tömeg által közölt tartalom adja, amelyet megosztanak a felületeken.⁶ Talán egyszerűbb a dolgunk, ha a platformokat szeretnénk meghatározni: A Facebook, a Twitter vagy a YouTube egyaránt alkalmasak arra, hogy az azokon a felhasználó által közzétett adatok (képek, szövegek, egyéb tartalmak) a közzé tevő személy által választott nyilvánossághoz jussanak el, és tovább terjedjenek.⁷

A közösségi média felfogható úgy is, mint a fentiekben említett és más, különféle kétértelmű kommunikációs platformok összessége, amely lehetővé teszi az ötletek és információk szabad áramlását az interneten keresztül.⁸ Lényegét pontosan a felhasználó által generált tartalom és annak gyors, egyszerű elérhetősége képezi.

A kommunikáció formái és csatornái

Kérdésünk a kutatás során a következő volt: Milyen okból kell kommunikálniuk egymással az előző pontban meghatározott szereplőknek? A kommunikáció (legyen az egyirányú tájékoztatás vagy többirányú interakció) *bizonyos esetekben kötelező* vagy legalábbis ajánlott. A kötelező vagy ajánlott kommunikációs kötelezettséget tovább bonthatjuk online és offline csatornákon megvalósuló kommunikációra. Más esetekben *a kommunikáció nem kötelező, de praktikus* megoldásnak tekinthető. Végezetül érdemes azonosítani azokat az eseteket, amikor *a kommunikáció nem kötelező és különösebben nem is indokolható jogi érvekkel*.

A kötelező kommunikáció esetei

Az online, egyirányú tájékoztatást magában hordozó, kötelező kommunikációs formák körében meghatározó az úgynevezett *közzétételi listák* kérdése. Minden közfeladatot ellátó szervezetnek online közzé kell tennie a jogszabály által meghatározott adatkört (ezek tartalmát a jogszabályokban rögzített általános és különös közzétételi

⁵ Csáki-Hatalovics Gyula Balázs: A közösségi média felhasználási lehetőségei a közigazgatásban – nemzetközi elemzés. In Homicskó Árpád Olivér (szerk.): *A digitalizáció hatása az egyes jogterületeken*. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2020. 42.

⁶ Daniel Miller et al.: *How the World Changed Social Media*. London, UCL Press, 2016. 1–19.

⁷ Koltay András: A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából. In *Medias Res*, 8. (2019), 1. 1.

⁸ Csordás Tamás – Markos-Kujbus Éva – Gáti Mirkó: *A közösségi média, mint stratégiai marketingkommunikációs eszköz*. Budapest, Magyar Marketing Szövetség Marketing Oktatók Klubja 19. országos konferenciája, 2013. augusztus 28–29.

listák⁹ tartalmazzák), amely kötelezettségnek az érintett szervek többnyire saját vagy az e célra létrehozott központi honlapon tesznek eleget. Egyéb ágazati jogszabályok is tartalmazhatnak közzétételi kötelezettséget. Ezekben az esetekben a címzett általában a jegyző, a jogszabály pedig valamely *nyilvántartásnak az önkormányzat honlapján történő közzétételét* írja elő. Tipikus példája az ilyen típusú közléseknek a telepekről, a kereskedelmi szálláshelyekről vagy a kereskedelmi tevékenységet végzőkről készített nyilvántartások közzététele. Bizonyos esetekben az *online közzétételt a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény* (a továbbiakban: az Mötv.) *rendeli el*. Az Mötv. 51. § (2) bekezdése kötelezi a saját honlappal rendelkező települési önkormányzat képviselő-testületét arra, hogy az önkormányzati rendeleteket e honlapon is közzétegye. Az immár az integrált jogalkotási rendszerben megszerkesztett önkormányzati rendeleteket a saját honlapon túl a Nemzeti Jogszabálytárban (NJT) is közzé kell tenni.¹⁰ Közzétételi kötelezettséggel találkozhatunk a *közbeszerzésekről szóló törvényben* is. Mivel a települési önkormányzatok klasszikus ajánlatkérőknek tekintendők, értelemszerűen kiterjed rájuk a törvény 37. §-ában megjelölt kötelezettség. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: az Ákr.) 88. § (3) bekezdése a *közigazgatási hatósági eljárások* során keletkező hirdetményekkel összefüggésben állapít meg közzétételi kötelezettséget. Végül megemlíthetjük a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 21. §-ában foglalt hirdetményi úton történő közlést is. Ezek a formák kógens szabályok szerint valósulnak meg.

Az *online, interaktív kommunikáció kötelező formáinak* vizsgálata végső soron az elektronikus ügyintézés önkormányzatok részére is rendelkezésre álló eszköztárhoz vezet el bennünket. Noha az ügyek elektronikus intézésének lehetősége az önkormányzatok és azok ügyfelei számára is mintegy két évtizede adott, több körülmény kifejezetten hátráltatta a hatékony helyi elektronikus ügyintézését lehetővé tevő infrastruktúra és gyakorlat kialakulását. Mára általánosan elfogadott nézet, hogy a rendszerváltozás során megteremtett új önkormányzati rendszert alapvetően a szocialista államszervezet totális ellentételezéseként alakították ki.¹¹ A helyi önkormányzatok nagymértékű autonómiájából és a központi felügyelet gyenge mivoltából következően informatikai téren mindössze szigetszerű fejlesztések történtek. Az önkormányzatok a számítástechnikai infrastruktúra tekintetében is a rendszerváltozás vesztesei közé sorolhatók. Jól jelzi ezt, hogy 1993-ban a mintegy 3200 helyhatóság mindösszesen 6000 számítógéppel rendelkezett, szemben a központi köz-

⁹ Lásd például az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 33. §-át és a jogszabály 37. § (1) bekezdését.

¹⁰ Lásd a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 29. §-át.

¹¹ Gajdusчек György: Változások az önkormányzati rendszerben: Egy értelmezési kísérlet. *Fundamentum*, 16. (2012), 2. 61–73.

igazgatás 49 ezer munkaállomásával.¹² A technikai feltételek hiánya mellett a jogi környezet sem segítette a hatékony e-ügyintézés kialakulását. Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt (a továbbiakban: az Áe.) 2001-ben az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXI. törvény módosította ugyan, megteremtve ezzel a kérelmek elektronikus úrlapon történő benyújtásának lehetőségét, ám arra csak külön jogszabályi felhatalmazás alapján kerülhetett sor. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény a kérelmek elektronikus benyújtásának lehetőségét főszabállyá tette ugyan, ám továbbra is megengedte, hogy jogszabály kizárja az elektronikus út lehetőségét. Az önkormányzati rendszer fentebb ismertetett sajátosságaiból fakadóan talán nem meglepő, ha eleinte az elektronikus ügyintézés lehetővé tévő önkormányzati rendeletek hiányával, a Ket. hatálybalépését követően pedig az elektronikus ügyintézés kizáró önkormányzati rendeletek szinte általánossá válásával találkozhatunk. A kialakult helyzetet végül az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény rendezte, amely elektronikus ügyintézésre kötelezte mások mellett a helyi önkormányzatok tisztségviselőit és szerveit.¹³ A számítástechnikai infrastruktúrát a központilag fejlesztett ASP-rendszer¹⁴ alkalmazásának bevezetésével és az informatikai eszközök beszerzésének a kapcsolódó KÖFOP-VEKOP pályázati forrásból történő biztosításával alakították ki. Az ASP-rendszer valójában két szint¹⁵ leküzdését jelentette az önkormányzatok vonatkozásában, mivel annak elektronikus ügyintézési felülete, az önkormányzati hivatali portál révén lehetővé vált a kétirányú interakció az ügyfelek és a képviselő-testület szervei között.¹⁶

Az „*offline*” csatornákon keresztül megvalósuló, egyirányú és kötelező kommunikáció nagyjából átfedést mutat a fentebb kifejtett, egyirányú online kommunikációs formákkal. Az önkormányzati rendeleteket az Mötv. 51. § (2) bekezdése értelmében a képviselő-testület hivatalos lapjában és a helyben szokásos módon (a gyakorlatban általában az önkormányzati hirdetőtáblán) is közzé kell tenni. A helyben szokásos

¹² Sikolya Zsolt: *A közigazgatás számítógépesítése a rendszerváltás után. A „hiteles helyektől” az elektronikus közigazgatásig*. Szeged, Primaware, 2001. 183.

¹³ Így a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (2) bekezdése alapján az önkormányzat hivatalát és a jegyzőt is.

¹⁴ Az ASP-ről lásd bővebben Balázs Szabó: *New Tendencies in E-Government in the European Union*. *Curentul Juridic*, 71. (2017), 4. 90–101.; Gergely Cseh – Zsolt Czékmann: *Good (Digital) Municipality – Municipal Digitization Aspects of Good State and Governance Reports*, in *Particular the Effects of the Introduction of the ASP System*. *Infokommunikáció és Jog*, 17. (2020. október). 9–13.

¹⁵ Az e-közigazgatási érettség első szintje a statikus honlapokban, a második szint az egyirányú elektronikus kommunikációban, míg a harmadik a kétirányú interakcióban ragadható meg. Bővebben lásd Stephen E. Ronaghan: *Benchmarking E-government: A Global Perspective*. New York, United Nations Division for Public Economics and Public Administration, 2002. 2.

¹⁶ Cseh Gergely et al.: *The Possibilities of Local Governments in the Digital Age*. *Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica*, 37. (2019b), 2. 149.

módon történő közzététel nemcsak az önkormányzati rendeletek, de egyes iratok (például hirdetések) vonatkozásában is fennáll.

A kérdés, hogy a helyben szokásos mód lehet-e online platform? A szabályozás önmagában nem zárja ki, de kérdéses, hogy mennyire egyezik a jogalkotó szándékával, illetve milyen gyakorlati relevanciája van a kérdésnek. Leválthatja a közösség kultúrközpontjában történő közzétételt egy Facebook-bejegyzés? A szokás bevett gyakorlatokon alapuló, a közösség többsége számára elfogadott cselekvés, így idővel (jogsabályi korlátozás hiányában) a válaszuk, igen, egy online platform is lehet szokásos.

A két- vagy többoldalú offline aktusok (interakció) jelentős részét az Ákr. alapján folytatott hatósági eljárások és az azok során megvalósuló eljárási cselekmények teszik ki (például kérelmek személyes benyújtása vagy egyes hatósági döntések közzétevése), de e körben kell megemlíteni az önkormányzati rendeletekben foglalt, az Ákr. hatálya alá nem tartozó ügyek személyes intézését is (például a civil támogatásokkal összefüggő ügyek személyes intézése). Sajátos „offline” interakció az Mötv. által szabályozott közmeghallgatás és fahelyezés, ahol a képviselő-testület tagjai és a helyi lakosok közvetlenül, szóban kommunikálhatnak egymással.¹⁷ Végezetül nem feledkeztünk meg arról sem, hogy a képviselő-testület ülései fahelyezés szerint nyilvánosak, azon a választópolgárok részt vehetnek, az önkormányzat képviselő-testületének szervezeti és működési szabályzatáról szóló rendeletének keretei között pedig akár kérdéseket is feltehetnek a testületnek.

Amikor a kommunikáció nem kötelező, de praktikus

A hétköznapiak során számos olyan helyzettel találkozhatunk, amikor a települési önkormányzat jogsabályi kötelezettség hiányában, de a köz érdekében végez kommunikációs tevékenységet.

Kiseb településeken a mai napig találkozhatunk közmeghallgatásnak nem minősülő, ám a döntéshozó véleményét érdemben befolyásolni képes egyeztetésekkel (például utcafórumok). A *participatory budgeting* (magyarul leginkább: részvételi költségvetés) lehetőséget biztosít a helyi lakosság számára, hogy a költségvetési kiadások egy részét az általuk meghatározott célokhoz rendeljék, ezáltal rangsorolják a közösséget érintő projekteket.¹⁸ A részvételi költségvetésre ma már Magyar-

¹⁷ A közelmúltban a pandémia hatására kialakult új jelenség a hibrid közmeghallgatás, ahol online és offline párhuzamosan zajlik az esemény. 2021-ben Budapest VIII. kerületében több alkalommal is a Facebookon közvetítették a közmeghallgatásokat.

¹⁸ Usman W. Chohan: The ‘Citizen Budgets’ of Africa Make Governments more Transparent. *The Conversation*, 2016. április 26.

országon is találhatunk példákat.¹⁹ Talán magától értetődik, de fontos szót ejteni arról, hogy a települési önkormányzatok számos, az előző pontba nem tartozó információt (helyi hírek, közérdeklődésre számot tartó információk) is megosztanak a közösséggel online vagy offline formában (települési honlapon, szórólapon, saját, nyomtatott kiadványban vagy közösségimédia-felületen). Ennek egy speciális esete a város- vagy településmarketing céljából folytatott kommunikáció, amelynek célcsoportját nem a helyi vállalkozások vagy a lakosság képezi, hanem éppen új vállalkozások vagy a településen letelepedni szándékozó természetes személyek elérése a cél.

Ezekben az esetekben jogszabályi szintű előírással nem találkozunk a kommunikáció speciális esetére, az általános szabályok mentén kell értelmezni a kereteket. Praktikusan ez azt jelenti, hogy az önkormányzat *szabadon élhet az online és offline eszközökkel a cél elérése érdekében*.

Nem kötelező és különösebben nem is indokolható kommunikáció

A fenti két esetkörben kommunikáció alapvetően jogszabály által meghatározott *közfeladat ellátására* irányul, vagy valamilyen más formában a közérdeket szolgálja. Azonosíthatunk vajon olyan kommunikációs tevékenységeket is, amelyekről egyik sem mondható el?

Szolgálhatja a közérdeket egy képviselő-testületi tag személyének népszerűsítését célzó bejegyzéssorozat egy közösségimédia-felületen? Milyen viszonyban állnak a közfeladatok ellátásával egy országgyűlési képviselő bejegyzései, amelyeket a települési önkormányzat által üzemeltetett médium átvesz vagy esetleg megoszt? Elképzelhetők olyan értelmezések, amelyek párhuzamot vonnak a közösségi érdekek és az ilyen típusú kommunikációs tevékenységek között, ám álláspontunk szerint ezekben az esetekben az érintett népszerűsítése az elsődleges cél.

A közösségimédia-platformok igénybevétele a kommunikáció során

Miután számba vettük és tipizáltuk az önkormányzati kommunikáció típusait, e fejezetben azt vizsgáljuk meg, hogy mely formák esetében lehet szerepe a közösségimédia-platformoknak.

A kötelező kommunikáció esetében az igénybe vehető kommunikációs csatornákat a jogszabályok alapvetően kógens módon határozzák meg, ennek ellenére mind az online, mind az offline kommunikáció esetében kaphat szerepet a közösségi média is: a képviselő-testületi ülések meghívói, a kihirdetett önkormányzati rendeletek vagy az elektronikus ügyintézési portál elérhetősége megosztható

¹⁹ Újabban Gyöngyös Város Önkormányzata tett ilyen bejelentést. Lásd: <https://gyongyos.hu/reszveteli-koltsegvetes/>.

a közösségimédia-felületeken is. Egy korábbi felmérés²⁰ egyértelműen rámutatott arra, hogy már kistéleplési önkormányzatok esetében is meghatározó jelentőségű a Facebook mint közösségimédia-platform tájékoztató szerepe.²¹ Mindenképpen alá kell húznunk mindazonáltal azt is, hogy a közösségi média szerepe kizárólag a tájékoztatásra, figyelemfelhívásra irányulhat, így a hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé például egy kérelem Messenger-üzenetben történő benyújtását.²²

A kommunikáció nem kötelező, de praktikus formái körében a közösségi média már nagyobb szerepet kaphat:²³ a helyi hírek közzétételének gyakorlatias és adott esetben olcsó módja lehet a közösségi oldalon történő megosztás, míg a település-marketing vonatkozásában az előre meghatározható célközönség tervezett elérése (célzott marketingtevékenység) indokolhatja e csatorna alkalmazását. Fontos, hogy egyes kommunikációs formák e kategóriában is megkövetelhetik az azonosítást:²⁴ a közösségi költségvetés tervezésénél például torzító hatással járhat, ha bárki szavazatot adhat le anélkül, hogy személyazonosságát igazolná.

Talán nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a közösségimédia-platfromon keresztül folytatott kommunikáció a harmadik esetkörben (nem kötelező és nem is különösebben indokolható kommunikáció) a leghangsúlyosabb. Mára egyértelművé vált, hogy a közösségi média alapvetően változtatta meg a politikai kampányokat.²⁵ A politikusok jellemzően saját eredményeiket, céljaikat, programjaikat teszik közzé e csatornán, törekedve a folyamatos jelenlétre, valamint a figyelem megragadására és fenntartására.²⁶ Ahogyan arra az előző fejezetben rámutattunk, a politikusok sok esetben megválasztott polgármesterek vagy önkormányzati képviselők, nyilatkozataik, véleményeik pedig e minőségükben egyes esetekben tekinthetők akár a hiva-

²⁰ A kutatás során a KÖFOP-2.3.4-VEKOP-15-2016-00002 „Önkormányzati Fejlesztések Figyelemmel Kísérése II.” projekt keretében gyűjtött és rendszerezett adatokat használtuk fel, amelyeket a projektet koordináló Belügyminisztérium engedélyével ismertünk meg. A projekt és eredményei részletesen megismerhetők: Illéssy Miklós – T. Nagy Judit – Számadó Róza (szerk.): *21. századi önkormányzati sikertényezők vizsgálata az ÖFFK II. projekt kutatásainak tükrében – Összegző tanulmány*. Budapest, Belügyminisztérium, 2019.

²¹ Cseh Gergely et al.: Digital Visibility of Micro-Municipalities in a Convergence Region (Case Study). In Tamás Kékesi (szerk.): *MultiScience – XXXIII. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference*. Miskolc, Miskolci Egyetem, 2019a. 76–83.

²² A közösségi médiafelületen megvalósuló kapcsolattartás írásbelinek nem minősülő, elektronikus úton történő kapcsolattartásnak minősül, a hatósági eljárás során kérelem pedig ezen az úton nem nyújtható be, vö. Ákr. 35. § (2) bekezdése.

²³ Lásd bővebben Szabó Balázs: *Mobile Applications for Administrative Purpose in the EU and V4 – with Special Regard to Document Management*. *European Studies – the Review of European Law, Economics and Politics*, 6. (2019), 1. 107–113.

²⁴ Szabó Balázs: *A magyar közigazgatás technikai-technológiai fejlesztése a XXI. század első két évtizedében*. PhD-értekezés. Miskolc, Miskolci Egyetem, 2020.

²⁵ Dorota Domalewska: The Permanent Campaign in Social Media: A Case Study of Poland. *Central and Eastern European EDem and EGov Days*, 331. (2018). 461–468.

²⁶ Merkóvity Róbert: *A figyelemalapú politika a közösségi média korában*. Budapest, Médiatudományi Intézet, 2018. 85–90.

talos önkormányzati kommunikáció részének is. Fontos ismételt hangsúlyozni, hogy a közösségi média politikai célok érdekében történő használata az esetek meghatározó részében nem feltétlenül a közösség, hanem az egyén érdekét szolgálja.

A közösségimédia-felületek szabályozása vagy éppen szabályozatlansága napjaink egyik nagy kérdése. Globális kihívás a nagy techcégek kordában tartása, és esetünkben ez külön pikantériát ad a kutatásban feltett kérdéseknek, különösen a szabályozás esetének. Praktikus és hasznos a tömegkommunikációk ezen formáját választani, de tisztában kell lenni az ezzel járó veszélyekkel és kiszolgáltatottsággal. Hiába lesz bevett forma egy-egy ilyen platform használata, ha egyik pillanatról a másikra, különösebb figyelmeztetés és ráhatás nélkül megváltozhatnak a felhasználási feltételek vagy a beépített korlátozások,²⁷ amelyek jelentős kockázati tényezőként jelentkeznek.

Megállapítások és következtetések

Az előző fejezetekben tárgyaltak alapján kijelenthető, hogy a közösségimédia-platformok használata egyértelműen az önkormányzati kommunikációs gyakorlat részévé vált. A tanulmányban elvégeztük az önkormányzati kommunikációs tevékenységek tipizálását, amely során az alábbi tevékenységeket azonosítottuk:

- a) a kommunikáció kötelező eseteit (online és offline),
- b) azokat az eseteket, amikor a kommunikáció nem kötelező, ám praktikus, az önkormányzati közfeladat-ellátással összefügg, végül pedig
- c) a kommunikáció nem kötelező és a közfeladat-ellátás tekintetében különösebben nem is indokolható formáit.

Elemzésünk során megállapítottuk, hogy a közösségimédia-platformok alkalmazása elsősorban a harmadik kategóriában tekinthető általánosnak, a második esetben hasznos lehet, az első esetben viszont csak kiegészítő funkcióval bír. Ezen alapvető megállapítások mentén folytatjuk kutatásunkat, immár olyan kérdésekre keresve a válaszokat, hogy milyen premisszái vannak az online platformok használatának, milyen garanciákat kell beépíteni az alkalmazhatóságuk érdekében, vagy éppen milyen belső szabályozást, protokollt kell kialakítani az önkormányzaton belül.

²⁷ Jelenleg az egyik legélesebb kritika, amelyet megfogalmaznak a közösségi médiával szemben, hogy nem átlátható a beépített moderálási mechanizmusa, és ez hatványozottan igaz a politikailag érzékeny tartalmakra. Ilyen környezetben könnyen hiba csúszhat a rendszerbe, és egy poszt vagy akár egy fiók zárolása azonnal komolyan korlátozza ezt a kapcsolattartási formát. Az ilyen fokú kitettség kerülendő.

Possibilities of Application of Atypical Communication Channels among Hungarian Local Governments, with Particular Reference to the Social Media Platforms

Abstract

As a result of the government's decisions to deal with the pandemic and the emergency, the importance of online forms of communication has generally increased. The Hungarian law has introduced a number of possibilities for regulated electronic communication with public authorities over the last decade, but the general awareness and prevalence of these forms of communication is not yet considered generic.

In our study, focusing primarily on the local level of public administration and especially the local governments, we are concentrating on the forms of electronic communication that are not yet fully regulated by law, especially the use of social media. In this paper we collect situations where communication can take place between municipalities and the citizens. For each form of communication, we examine the possible communication channels and the related legal requirements. It is important to emphasise that this study is the first stage of a longer-term research, and its results may provide a basis for further publications.

Felhasznált irodalom

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- Chohan, Usman W.: The 'Citizen Budgets' of Africa Make Governments more Transparent. *The Conversation*, 2016. április 26. Online: <https://bit.ly/3uUJW7X>
- Csáki-Hatalovics Gyula Balázs: A közösségi média felhasználási lehetőségei a közigazgatásban – nemzetközi elemzés. In Homicskó Árpád Olivér (szerk.): *A digitalizáció hatása az egyes jogterületeken*. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2020. 41–53.
- Cseh Gergely – Czékmann Zsolt – Ritó Evelin – Szabó Balázs: Digital Visibility of Micro-Municipalities in a Convergence Region (Case Study). In Tamás Kékesi (szerk.): *MultiScience – XXXIII. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference*. Miskolc, Miskolci Egyetem, 2019a. 76–83. Online: <https://doi.org/10.26649/musci.2019.057>
- Cseh Gergely – Czékmann Zsolt – Ritó Evelin – Szabó Balázs: The Possibilities of Local Governments in the Digital Age. *Publicationes Universitatis Miskolcensis – Sectio Juridica et Politica*, 37. (2019b), 2. 144–155.
- Cseh, Gergely – Zsolt Czékmann: Good (Digital) Municipality – Municipal Digitization Aspects of Good State and Governance Reports, in Particular the Effects of the Introduction of the ASP System. *Infokommunikáció és Jog*, 17. (2020. október). 9–13.
- Csordás Tamás – Markos-Kujbus Éva – Gáti Mirkó: *A közösségi média, mint stratégiai marketing-kommunikációs eszköz*. Budapest, Magyar Marketing Szövetség Marketing Oktatók Klubja 19. országos konferenciája, 2013. augusztus 28–29.

- Domalewska, Dorota: The Permanent Campaign in Social Media: A Case Study of Poland. *Central and Eastern European EDem and EGov Days*, 331. (2018). 461–468. Online: <https://doi.org/10.24989/ocg.v331.38>
- Gajduszek György: Változások az önkormányzati rendszerben: Egy értelmezési kísérlet. *Fundamentum*, 16. (2012), 2. 61–73.
- Illéssy Miklós – T. Nagy Judit – Számadó Róza (szerk.): *21. századi önkormányzati sikertényezők vizsgálata az ÖFFK II. projekt kutatásainak tükrében – Összegző tanulmány*. Budapest, Belügy-minisztérium, 2019.
- Koltay András: A social media platformok jogi státusa a szólásszabadság nézőpontjából. *In Medias Res*, 8. (2019), 1. 1–56.
- Merkovity Róbert: *A figyelemalapú politika a közösségi média korában*. Budapest, Média tudományi Intézet, 2018.
- Miller, Daniel – Elisabetta Costa – Nell Haynes – McDonald Tom – Razvan Nicolescu – Jolynna Sinanan – Juliano Spyer – Shriram Venkatraman – Xinyuan Wang: *How the World Changed Social Media*. London, UCL Press, 2016. Online: <https://doi.org/10.2307/j.ctt1g69z35>
- Ronaghan, Stephen E.: *Benchmarking E-Government: A Global Perspective*. New York, United Nations Division for Public Economics and Public Administration, 2002.
- Sikolya Zsolt: *A közigazgatás számítógépesítése a rendszerváltás után. A „hiteles helyektől” az elektronikus közigazgatásig*. Szeged, Primaware, 2001.
- Szabó, Balázs: New Tendencies In E-Government In The European Union. *Curentul Juridic*, 71. (2017), 4. 90–101.
- Szabó Balázs: Mobile Applications for Administrative Purpose in the EU and V4 – with Special Regard to Document Management. *European Studies – the Review of European Law, Economics and Politics*, 6. (2019), 1. 108–124.
- Szabó Balázs: *A magyar közigazgatás technikai-technológiai fejlesztése a XXI. század első két évtizedében*. PhD-értekezés. Miskolc, Miskolci Egyetem, 2020.
- Tapscott, Don: *Blueprint to the Digital Economy*. New York, McGraw-Hill, 1998.